

Jaarverslag 2025 Plantenwerkgroep

De activiteiten van de plantenwerkgroep KNNV/IVN Assen in 2025 kunnen worden onderverdeeld in de volgende categorieën:

- Winterworkshop
- Excursies
- Kilometerhok inventarisaties
- Vegetatiekundig onderzoek Tichelhoes
- Eindejaars plantenjacht
- Berm Scouts Assen

Winterworkshop

Jaarlijks wordt een winterworkshop georganiseerd waarbij aan de hand van in het groeiseizoen verzameld en gedroogd plantmateriaal soorten uit lastige soortgroepen worden gedetermineerd.

In 2025 was de workshop gewijd aan de familie van de Juncaceae (russenfamilie), met de geslachten *Juncus* (russen) en *Luzula* (veldbiezen). Voorafgaand aan het praktische determineren werd een korte inleiding gegeven over de karakteristieke kenmerken van deze familie.

De workshop vond plaats op 15 januari in de Buurtschuur van het Duurzaamheidscentrum Assen (DCA).

Excursies

Een aantal excursies zijn georganiseerd:

26 april 2025: bezoek aan de Hortus Haren

13 september: excursie Fochteloërveen - Oost

29 november: Excursie Heuvingerzand

Per excursie namen ongeveer 10-12 personen mee.

Kilometerhok inventarisaties

Door de plantenwerkgroep werden de volgende twee kilometerhokken volgens het HNS protocol van Floron geïnventariseerd:

14 en 17 juni: Hok 237-564

26 juli: Hok 237-550

Aan deze activiteiten namen 5 - 8 leden mee. De resultaten zijn middels de app Vera overgebracht naar de verspreidingsatlas.

Vegetatiekundig onderzoek Tichelhoes en randzone Balloërveld noordwest

In het kader van meerjarige studies naar de vegetatieontwikkeling van het gebied Tichelhoes zijn de volgende veldwerkactiviteiten uitgevoerd :

1 Orchideeëninventarisaties

Op 14 en 15 mei, 31 mei, 12 juni en 18 juni vonden orchideeëninventarisaties plaats op Tichelhoes en in de randzone van het Balloërveld (noordwest). Er is een afrondend verslag geschreven over de ontwikkeling van de orchideeënpopulaties over de periode 2018 -2025. Dit verslag is geplaatst in de kennisbank van de KNNV site. Belangrijkste conclusies hiervan waren:

- Soorten behorend tot het complex van riet- en brede orchissen hebben zich sterk uitgebreid tijdens de periode.
- Er sprake van een hybride zwerm tussen de verschillende *Dactylorhiza*-taxa.
- De gevlekte orchis is een recente nieuwkomer in het gebied.

Besloten is de studie naar de verspreiding van orchideeën af te schalen. Met name de kwantitatieve verspreiding van riet- en brede orchissen zal minder aandacht krijgen. De verspreiding van de gevlekte orchis en de mogelijke vestiging van nieuwe soorten zal in de komende jaren wel nauwgezet worden gemonitord.

2 Klokjesgentianen en gentiaanblauwtjes

Op 8 en 23 augustus zijn de populaties van de klokjesgentiaan op Tichelhoes gekarteerd. De inventarisatie op 8 augustus werd uitgevoerd door één persoon; die van 23 augustus door circa acht personen. Ook hiervan is een verslag opgenomen in de kennisbank van de KNNV. De belangrijkste conclusies in deze waren:

- De westelijk populatie had zich gedeeltelijk hersteld na te zijn ingestort in 2024.
- De populaties in het oostelijk deel groeien gestaag en bevatten inmiddels ook vroeger bloeiende exemplaren.
- Voor het eerst werden er exemplaren aangetroffen met eieren van het gentiaanblauwtje.

Daarnaast nemen twee leden van de plantenwerkgroep deel aan de inventarisaties van het gentiaanblauwtje op het Balloërveld door de "Blauwe Brigade".

3 Algemene trend soortensamenstelling

In 2025 werden 6 soorten aangetroffen die niet eerder waren gevonden. Daarnaast is vastgesteld dat één soort (*Parnassia palustre*) verdwenen is. Met name de toename van het aantal cypergrassen in de afgelopen jaren is opvallend . Een verslag hierover is geplaatst in de kennisbank van de KNNV website.

Het heidekartelblad; één van de soorten die in 2025 voor het eerst werd aangetroffen op Tichelhoes. (Foto: Dick Vuijk)

Een verslag van de activiteiten is in januari 2026 gestuurd naar Staatsbosbeheer.

Eindejaars plantenjacht

Op 30 december is in kader van het Floron-project "Eindejaars plantenjacht" in de omgeving van de Bonte Wever/Nicolaas Beetslaan en de wijk Baggelhuizen gezocht naar bloeiende planten. Ongeveer 15 personen namen hieraan deel.

Berm Scouts Assen

Start onderzoek

In samenwerking met de gemeente Assen en Landschapsbeheer Drenthe zijn 6 floristen van IVN-KNNV in mei 2025 gestart met het project "Berm Scouts". Doel van het onderzoek is om de biodiversiteit van wegbermen nauwkeurig in kaart te brengen en te monitoren voor een optimaal ecologisch bermbeheer. Dit komt in de praktijk neer op een nauw afgestemd maai-beheer.

Meetmethode

Floron heeft een protocol ontwikkeld voor de onderzoeksmethode om flora in wegbermen te inventariseren. Er is echter een keuzemogelijkheid om uitsluitend te monitoren op een aantal geselecteerde bloeiende planten óf om per proefvlak alle planten (dus ook grassen enz.) te inventariseren. Door alles te tellen kan een berm met weinig bloeiende planten toch interessant blijken, omdat er "goede" grassen groeien die een aanwijzing zijn voor een gunstige ontwikkeling van de flora.

Uitvoering veldwerk

In 2025 hebben wij in de periode mei-september met 6 floristen 6 bermen onderzocht aan de oostkant van Assen. In totaal werden 60 proefvlakken volledig geïnventariseerd.

Verwerking gegevens

De inventarisatiegegevens zijn ingevoerd op www.verspreidingsatlas.nl bij project Nectarindex. Deze landelijke database kan worden geraadpleegd door onderzoekers en wegbermbeheerders. De aantrekkelijkheid van een berm voor bloem bezoekende insecten wordt uitgedrukt in de Nectarindex. Deze index geeft het cijfer 1 t/m 5, waarbij 1 staat voor zeer weinig bloeiende nectarplanten en het cijfer 5 een optimale score is.

Resultaten

De 6 bermen die wij hebben onderzocht haalden de nectarindex 2 of nectarindex 3. Dit is dus de maat voor de nectarvoorraad in de bloeiende berm.

Er werden geen zeldzame planten gevonden, maar wel Drentse aandachtsoorten zoals Grasklokje en Stijf Havikskruid.

foto: Stijfhavikskruid

Stijfhavikskruid

Tot slot

De floristen van de Plantenwerkgroep gaan in 2026 verder met de inventarisatie van wegbermen. Wellicht is het in 2026 al te realiseren om ook met andere werkgroepen samen te werken, zodat we nog meer onderzoek kunnen doen naar andere bewoners van de berm zoals bijv. insecten en amfibieën.

Contact: planten@assen.knnv.nl (Cees van Roozendaal en Dick Vuijk)